

16. Feb. 1845

FAKTA

Dato:
16. Feb. 1845

Sidetal:
Dagbog D, side 8-9

Dagbogens placering:
Den Hirschsprungske Samling

Trykt udgave:
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –
Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 250-
251

TRANSSKRIFTION

16 Febr 45.

Det Værste forbi.

Saa staar jeg da i Begreb med at indgive min Ansøgning om Stipendium,¹ Gud give, den maa bevilges! To Samtaler har jeg havt med Høyen² i den Anledning; han er ikke for at jeg skal bort, og har talet drøie Ord i den Anledning, men ogsaa kjærligt har han talet og viist sit Sindelag imod mig som det sjældent træder frem. Han sagde: jeg vilde blive et let Bytte for den Første, jeg maatte føle mig tiltalt af, Düsseldorf saaa let som Münchener. Er det muligt, at hvad jeg har pleiet i mange Aar, og troet, var mit Livs Kjærne, saa let skal glemmes? Han sagde: at jeg havde endnu ingen bestemt Tone anslaaet. Er det ogsaa muligt? Løi da hver Kritik og hver Stemme, der klang saa deiligt i mit Øre, naar den kun sagde: mit Billed var ægte dansk, og er det nok; var det ikke ganske egne Træk i vor Natur som fængslede mig og bleve Gjenstande for min Pensel? Var det ikke det Store, noget •9• Ensomme, der fornemmelig tiltalte mig og gjorde, at man tit fandt mig tom og fattig; men gav det Alt ikke mine Billeder en egen Kolorit, hvorved jeg sondrede mig, eller, var ogsaa det en forfængelig Drøm? svandt jeg som Draaben hen i den store Strøm, uden Særkjende. — Nei, jeg kan ikke tro det, og dersom det er den Betingelse, han sætter for at man med Gavn kan nyde fremmede Indtryk, da troer jeg at kunne være rolig ved ikke at have ladet mig rokke i min Beslutning. Thomsen,³ mine unge Aars Veileder, har jeg ogsaa sagt min Hensigt, og han gik mere villigt ind derpaa. Nu faaer Tingen gaa sin Gang, men naar jeg staaer færdig paa Toldboden til at gaa ombord, da skal jeg ikke sige med en af vore Digtere: Gud være lovet! jeg skal over, hvor der er varme Hjerter. Nei, jeg vil over, hvor der er kolde Hjerter, der spørger jeg ikke om Hjerter for mig, thi dem der slog varmt for mig, dem veed jeg, at jeg forlader, at jeg skal savne, men ogsaa det er godt. Lorenz følger mig dog maaskee længe, det er min Trøst, lad mig saa prøve at vinde de Kræfter ude, som ikke vilde komme hjemme. Der havde været meget at skrive ned i denne Tid, men jeg gaaer som i Feber, og alle Tanker [overstreget: begynde] dreie sig om eet Punct, og alt, hvad jeg taler begynder med: dersom jeg reiser. — I disse Dage tegner Lorenz sine Guder her hos mig, og jeg tegner Rammerne dertil.⁴ Ved Overtryk føres de over paa Stenen.

¹ Ansøgning om Kunstakademiets rejsstipendium.

² Kunsthistoriker N.L. Høyen (1798-1870)

³ Arkæologen Christian Jürgensen Thomsen (1788-1865).

⁴ Lorenz Frølich's serie af "Mindeblade om den nordiske Højtid" med elleve skildring af nordiske guder, baseret på udsmykningen som Lundbye omtalte i dagbogen 15. januar 1845. Lundbye stod for at tegne de ornamentale indramninger i oldnordisk stil (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. C 34-37).

8.
naar den Trængs ledes Tanken gaae tilbage over et henrindet
Liv, og da sees den over den dunkle Barndom som Nattes Liv
over det edle Maa som bedrøvet Jord, men da staar deaen som
den lille Oliegæst, Linsen faaer det klarblik. Naar Sacramen-
tet er forrettet efter Kristi Andstiftelse, da er det et Tilraaen om Optagel-
se i hans Samfund, hvor der Tilgaaer og Sjælsforladelse. - saa
ledes ontrent kan jeg tænke hans Ord, og de glæder mig meget, og
jeg bestemte kunde opskrives som, men naar først Maade er fremstillet,
saa ønskelig at gjengives, dermed gjør hans sørlige Sprag, begerstret
som en Paapætte, et lyst og mildt og sødt Andstift, der seer glæde
med, og ikke skæller sig, naar end opskrives i minde.

Angest
Jeg gaaer i en formelig Angest for det Publik, da jeg skal underrette Kløjen
om min Afsegnelse: at indgive Ansøgning om Stipendium. Det maas
dog være Tegn til at jeg er ubegribelig og uvant med at handle
søle - jeg som drømte om selvstændighed!
Det værste forbi.

16 Febr 45.
Saa staaer jeg da i Begreb med at indgive min Ansøgning om Stipendium,
Gudsnaa, den maas bedrøvet. To Samtaler har jeg haft med Kløjen i den
Aarsledning, og han er ikke for at jeg skal best, og har talt deaen Ord: den
Aarsledning, men ogsaa kjærligt har han talt og vist sit Sindelag
imod mig, som det sjældent træder frem. Han siger jeg vilde blive et
let Bytte for den Første, jeg maatte føle mig tilladt af, Dusseldorfer saa det
som Mændene. Er det muligt, at han jeg har pleied: mange Aar,
og troet, saa mit Livs Nærm, saa det skal glæde mig? Han sagde:
at jeg havde endnu ingen bestemt Tone ansøgt. Er det ogsaa muligt?
Lad da hør Værk og hør Stemme, der klæng saa dybt i mit
Jæ, naar den kom sigde: mit Billed var ægte dansk, og er det nok,
saa det ikke gaaer egne Tænk i det Naturs som fangede mig
og blev Gjenstande for min Pensel? Naar det ikke det Stort, noget

Ensomme, du fornemmelig tilfælle mig og gjorde, at man det fandt
mig tom og fattig; men gav det alt ikke mine Billeder en egen Karakter,
hvorefter du søndede mig, eller, var ogsaa det en forfængelig Drøm?
stændt du som Dræderen her i den store Strom, inden Lærkjende. — Nei,
du kan ikke tro det, og desuden det er den Betingelse, her sættes for at
man med Gavn kan nyde fremmede Indtryk, da troer du at kunne
være rolig ved ikke at have ladet mig røkke i mine Beskæftninger.
Thomsen, mine unge Aars Veiledere, har du ogsaa sagt mine Klæder,
og han gik mere villigt ind derpaa. Nu faar Tingene gaa sin
Gang, men naar du staaer færdig paa Talsbeden vil at gavom-
hed, da skal du ikke sige med en af vore Digttere: Gud være lovet!
du skal sove, hvor du er, varme Klæder. Nei, du vil sove, hvor du
er, kald Klæder, du spinger du ikke om Klæder for mig, Nu du
er sleg væsent for mig, den ved du, at du for slæder, at du skal sove,
men ogsaa det er godt. Lovene følger mig du maaske længe, det
er min Trost, lad mig saa prøve at vinde de Kræfter ned, som
ikke vil komme hjem. Du havde været mig at stjerne ved:
Nuværende Tid, men du gaar som: Færd, og alle Tanker begynder
sig om eet Punkt, og alt, hvad du taler begynder med: dersom du
være. — Nuværende Dage tegner Lovene sine Guder her for mig, og
du tegner Nuværende dertil. Ved Overtryk findes de over gaa Hænder.
Hvortil betragtinger, som gaa over i Grundtenner. 26 Febr. 1845

Nu har du satigt forberedt min Reise fra Danmark, fra det kjære Medeland!
Saaledes har du jo betragtet det, der bevirker min Ansigning, du har du jo dog
ikke troet tilbage. Og denne Reise, hvortil du ser som en Lykke, vil du ogsaa
være det? Den Kærlighed har du slet ikke beregnet den Følge, og med Hænsyn
paa mine hele øvrige Stilling, som du saa indeligt ønsker at frende, om
end ikke forberede, hvordan vil du vinde derpaa. Du ventes i saa klævede
Mangel af det. Du skal nu mig ind af alle Forhold, naar du ender
som vilig forberede sig mig og skaffe mig Liv i mit stjernevede Fag.